

Ár 2011, föstudaginn 10. júní, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Áslaug Árnadóttir, formaður, Geir Arnar Marelsson, Jóhann Tómas Sigurðsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir og Guðlaug Brynja Ólafsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 15/2011**:

M
gegn
Fjármálafyrirtækinu F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 24. mars 2011 með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 19. mars 2011. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 25. mars 2011, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust þann 27. apríl 2011. Var bréfið sent sóknaraðila með bréfi nefndarinnar dagsettu 27. apríl 2011, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust frá A, eiginmanni sóknaraðila, fyrir hönd sóknaraðila, þann 11. maí 2011.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 20. og 27. maí og 10. júní 2011.

II.

Málsatvik.

Þann 8. mars 2006 gerðu aðilar málsins með sér svokallaðan bílasamning nr. X, um bifreiðina Z. Í fyrirsögn samningsins kemur fram að þetta sé bílasamningur. Undir fyrirsögninni er tiltekið að samningurinn sé gengistryggður. Samkvæmt samningnum tók sóknaraðili á leigu umrædda bifreið af varnaraðila frá 8. mars til 5. apríl 2012. Fyrsti gjalddagi samningsins var 5. maí 2006 og fjöldi greiðslna var tilgreindur 72.

Samkvæmt 4. gr. samningsins var samningsfjárhæðin kr. 2.008.251 sem var fengin þannig út að frá kaupverði bifreiðarinnar, kr. 2.470.000 var dregin leigugreiðsla við undirritun að fjárhæð kr. 500.000 en við þá fjárhæð bætt stofngjaldi kr. 29.550 og vöxtum frá útborgun kr. 8.701.

Í 4. gr. samningsins kemur eftirfarandi fram: „*Samningur þessi er gengistryggður og eru allar fjárhæðir bundnar erlendum/innlendum myntum í eftirfarandi hlutföllum og taka mið af þeim á hverjum tíma: USD 15%, JPY 10%, CHF 5%, ISK 50%. Gengi/vísitala gjaldmiðla miðast við útborgunardag samnings. Leigugjald tekur breytingum á gengi og vöxtum skv. 7. grein samnings þessa.*“

Í 7. gr. er fjallað um vexti, verðtryggingu, gengistryggingu og stofngjald. Í 1. mgr. 7. gr. kemur fram að í fyrirsögn samningsins sem og í 4. gr. hans komi fram hvort hann er verðtryggður, óverðtryggður eða gengistryggður. Í 1. másl. 4. mgr. 7. gr. segir að eftirfarandi gildi um gengistryggða samninga: „*F [er] heimilt að*

endurreikna hina gengistryggðu leigu skv. breytingum sem verða á Libor-vöxtum þess erlenda eða þeirra erlendu gjaldmiðla sem leigan er greidd í.“

Þann 28. desember tóku gildi lög nr. 151/2010 um breytingu á lögum um vexti og verðtryggingu, lögum um aðgerðir í þágu einstaklinga, heimila og fyrirtækja vegna banka- og gjaldeyrishrunsins og lögum um umboðsmann skuldara. Með lögnum voru lögfestar reglur um hvernig endurreikna eigi íslensk lán sem fela í sér ólögsmæta gengistryggingu. Í kjölfar lagasetningarinnar endurreiknaði varnaraðili bílasamning sóknaraðila og sendi sóknaraðila endurútreikning á erlendum hluta samningsins.

Sóknaraðili sendi varnaraðila bréf þann 18. febrúar 2011 þar sem hún fór fram á að varnaraðili skoðaði greiðslur vegna bílasamningsins. Eiginmaður sóknaraðila ítrekaði erindið í tölvupósti til varnaraðila þann 11. mars 2011. Varnaraðili hafnaði erindi sóknaraðila með bréfi dagsettu 11. apríl 2011.

Málinu var skotið til úrskurðarnefndarinnar með kvörtun móttekinni 24. mars 2011.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst „endurgreiðslu á því sem munar á F og mínum útreikningi en upphaflegur samningur gerði ráð fyrir því að ég borgaði 2.400.716 kr. En ég er búinn að borga 178.000 kr. of mikið og á eftir að borga samkvæmt síðustu greiðslukvittun 630.000 kr. Fer ég því fram á að ekki verði krafist frekari greiðslu og að mismunur verði endurgreiddur. Einnig skal kannað af hverju er reiknaður verðbótaþáttur á JPY.“

Sóknaraðili kveður varnaraðila krefjast vaxta og verðbóta af samningi nr. X þó svo að hvorki sé minnst á vexti né verðbætur á íslenska hluta lánsins. Vísar sóknaraðili til þess að Neytendastofa og áfrýjunarnefnd Neytendastofu hafi úrskurðað að ekki sé heimilt að reikna verðbætur ofan á íslenska hluta lána af sömu gerð. Sóknaraðili vísar til þess að varnaraðila sé ekki heimilt að reikna vexti á erlenda hlutann og telur lög nr. 151/2010 um breytingu á lögum um vexti og verðtryggingu, lögum um aðgerðir í þágu einstaklinga, heimila og fyrirtækja vegna banka- og gjaldeyrishrunsins og lögum um umboðsmann skuldara, ganga gegn stjórnarskrárvörðum rétti lánþega. Þá bendir varnaraðili á að eingöngu sé talað um gengistryggingu og vexti á erlenda mynt, en að rukkaður sé verðbótaþáttur á JPY.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess aðallega að öllum kröfum sóknaraðila verði vísað frá. Til vara krefst varnaraðili þess að öllum kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Byggir varnaraðili aðalkröfu sína á því að kröfur sóknaraðila séu svo óljósar, illa upplýstar og óskýrar að þær séu ekki tækar til úrskurðar, sbr. e. lið 6. gr. og sbr. 7. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki. Bendir varnaraðili á að sóknaraðili hafi ekki gert neinn reka að því að sýna fram á að hann hafi nú þegar gert samninginn upp að fullu og ofgreitt fjármuni til sóknaraðila. Vísar sóknaraðili einnig til þess að kröfugerð viðskiptamanns sé ekki í neinu samræmi við það sem kvartað er yfir.

Vegna krafna sem snúa að útreikningi á verðbótaþætti á JPY og innheimtu á verðbótum og breytilegum vöxtum af ISK hluta samningsins, styður varnaraðili frávísunarkröfu sína með því að kvartað sé yfir atriðum sem heyra undir stjórnvald, þ.e. eftirlit Neytendastofu, sbr. 25. gr. laga nr. 121/1994 um neytendalán. Varðandi

endurútreikningsaðferðir varnaraðila er einnig, að mati varnaraðila, um að ræða atriði sem heyrir undir stjórnvald sbr. 5. gr. laga nr. 151/2010. Í ljósi alls þessa krefst varnaraðili frávisunar með vísan til a. liðar 6. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki. Varðandi kröfu um að kanna útreikning verðbótaþáttis á JPY og kvörtun um kurteisi starfsmanna varnaraðila vísar varnaraðili til þess að kvartað sé yfir atvikum sem ekki verða metin til fjár, sbr. b. lið 6. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefndina.

Byggir varnaraðili varakröfu sína á því að aðilar kaupleigusamnings séu ekki bundnir af greiðsluáætlun auk þess sem samningurinn sé ekki að fullu greiddur upp, enda séu enn eftir 12 mánuðir af umsömdum leigutíma. Þá bendir varnaraðili á að ekki séu reiknaðar verðbætur á JPY hluta samningsins.

Vegna kröfu um vexti og verðbætur af samningi nr. X, mótmælir varnaraðili því að brotið hafi verið gegn 5. gr. og 2. mgr. 6. gr. laga nr. 121/1994 um neytendalán, svo sem sóknaraðili vísaði til í bréfi til varnaraðila dags. 18. febrúar 2011. Telur varnaraðili að ákvæði samningsins taki af allan vafa um að honum sé heimilt að verðtryggja ISK hluta samningsins. Þá bendir varnaraðili á að það hafi verið forsenda við samningsgerðina að vextir væru skv. gjaldskrá F sem sé í takt við markaðsvexti á hverjum tíma og að sóknaraðila hafi mátt vera þessi forsenda ljós. Tekur varnaraðili fram að umræddur samningur hafi alltaf verið reiknaður upp með neysluvísitölu. Þá bendir varnaraðili einnig á að sanngjarnt sé og eðlilegt með hliðsjón af skiptingu áhættu að verðtrygging sé reiknuð á ISK hluta bílasamnings aðila. Verði ekki fallist á framangreindar röksemdir um að verðtryggingarheimild hafi ekki verið nægilega undirbyggð í samningi aðila og því sé ekki heimilt að krefja neytanda um greiðslu hennar er byggt á 3. mgr. 14. gr. laga nr. 121/1994 um neytendalán.

Vegna kröfu um innheimtu á breytilegum vöxtum af ISK mótmælir varnaraðili því að hann skorti heimild til að innheimta breytilega vexti af ISK hluta samningsins. Varnaraðili styður kröfur sínar við 3. tölul. 1. mgr. 6. gr. laga nr. 121/1994 um neytendalán og bendir á að vextir af ISK hafi verið tilgreindir í greiðsluáætlun. Þá bendir varnaraðili á að í 2. mgr. 7. gr. samnings aðila hafi komið skýrt fram að vextir óverðtryggðra lána væru breytilegir. Á greiðsluáætluninni komi einnig fram að allur kostnaður og gjöld fylgi gjaldskrá varnaraðila. Varnaraðili telur af öllu þessu að glögglega hafi mátt ráða að vextir væru breytilegir.

Kvörtunum um endurútreikning gengistryggðra lána til samræmis við ákvæði laga nr. 151/2010 hafnar varnaraðili og bendir á að hann starfi á grundvelli starfsleyfis frá Fjármálaeftirlitinu og gildandi laga á hverjum tíma. Varnaraðili telur að úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki sé ekki bær til að skera úr um hvort gildandi lög gangi gegn stjórnarskrá.

V.

Niðurstaða.

Í málinu er deilt um greiðslur vegna svokallaðs bílasamnings sem sóknaraðili og varnaraðili gerðu með sér. Sóknaraðili krefst „endurgreiðslu á því sem munar á F og mínum útreikningi en upphaflegur samningur gerði ráð fyrir því að ég borgaði 2.400.716 kr. En ég er búinn að borga 178.000 kr of mikið og á eftir að borga samkvæmt síðustu greiðslukvittun 630.000 kr. Fer ég því fram á að ekki verði krafist frekari greiðslu og að mismunur verði endurgreiddur. Einnig skal kannað af hverju er reiknaður verðbótaþáttur á JPY.“

Varnaraðili krefst þess aðallega að öllum kröfum sóknaraðila verði vísað frá. Til vara krefst varnaraðili þess að öllum kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Í 6. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki er fjallað um þau mál sem nefndin fjallar ekki um. Í e. lið 6. gr. samþykktanna kemur fram að nefndin fjallar ekki um mál sem eru það óljós, illa upplýst eða kröfur aðila svo óskýrar að þau eru ekki tæk til úrskurðar.

Í máli þessu liggur ekki fyrir á hverju sóknaraðili byggir útreikning sinn á ofgreiðslum vegna bílasamnings aðila. Þó má lesa út úr kvörtun sóknaraðila að hluta kröfunnar megi rekja til vaxta og verðbóta af íslenska hluta samningi nr. X. Þar sem bílasamningur sá sem aðilar gerðu með sér var gengistryggður eins og fram kemur fyrir neðan fyrirsögn hans og í 4. gr. verður ekki talið að heimilt hafi verið að verðtryggja íslenska hluta hans enda er ekki fjallað um verðtryggingu í ákvæðum um gengistryggða samninga í 7. gr. samningsins. Í 1. mgr. 7. gr. samningsins kemur fram að í fyrirsögn hans, sem og í 4. gr. komi fram hvort hann sé verðtryggður, óverðtryggður eða gengistryggður. Eigi samningur að vera verðtryggður verður að mæla skýrlega fyrir um það í samningi, sbr. 13. gr. laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu. Að auki eru vextir á íslenska hluta samningsins ekki tilgreindir í samningnum þar sem hann er gengistryggður og ekki er minnst á vexti af íslenska hluta lánsins í ákvæði 7. gr. um gengistryggð lán. Ekki er nægilegt að vísa til greiðsluáætlunar og gjaldskrár við útreikning á vöxtum vegna íslenska hluta lánsins, enda er varnaraðili fjármálastofnun sem samdi skilmála samningsins einhliða og var í lófa lagið að mæla fyrir um hundradshluta vaxta í ákvæðum samningsins.

Þrátt fyrir að lesa megi út úr kvörtun sóknaraðila að hluta kröfunnar megi rekja til útreiknings á vöxtum og verðbótum á íslenska hluta samningsins verður þó að telja að kröfur sóknaraðila séu svo óljósar að þær séu ekki tækar til úrskurðar, sbr. e. lið 6. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki, enda liggur ekki fyrir hversu stór hluti af heildarupphæð kröfu sóknaraðila leiðir af þessum hluta hennar. Þá er ekki ljóst hvað sóknaraðili á við með því að krefjast þess að „*kannað [skuli] af hverju er reiknaður verðbótapáttur á JPY*“. Í ljósi þess verður að telja að kröfur sóknaraðila séu svo óljósar að þær séu ekki tækar til úrskurðar, sbr. e-lið 6. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki. Því verður ekki komist hjá því að vísa öllum kröfum sóknaraðila frá nefndinni.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfum M á hendur F er vísað frá.

Reykjavík, 10. júní 2011.

Áslaug Árnadóttir

Geir Arnar Marelsson
Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Jóhann Tómas Sigurðsson
Guðlaug B. Ólafsdóttir